

IDŹ DO

PRZYKŁADOWY ROZDZIAŁ

SPIS TREŚCI

KATALOG KSIĄŻEK

KATALOG ONLINE

ZAMÓW DRUKOWANY KATALOG

TWÓJ KOSZYK

DODAJ DO KOSZYKA

CENNIK I INFORMACJE

ZAMÓW INFORMACJE
O NOWOŚCIACH

ZAMÓW CENNIK

CZYTELNIA

FRAGMENTY KSIĄŻEK ONLINE

Aparaty cyfrowe. Praktyczny przewodnik

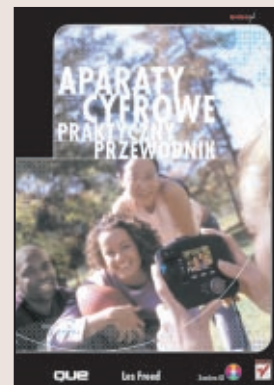
Autor: Les Freed

Tłumaczenie: Marcin Samodulski

ISBN: 83-7197-964-9

Tytuł oryginału: [TechTV's Digital Camera
and Imaging Guide](#)

Format: B5, stron: 328

Popularność aparatów cyfrowych rośnie, a ich ceny stopniowo spadają. Nie ulega wątpliwości, że w najbliższych latach to właśnie „cyfrowki” zdominują rynek. Składa się na to wiele przyczyn: łatwa obsługa, niewielkie rozmiary, brak konieczności kupowania filmów, a przede wszystkim nieograniczone możliwości obróbki zapisanych w aparacie obrazów.

Książka „Aparaty cyfrowe. Praktyczny przewodnik” przeznaczona jest zarówno dla tych, którzy dopiero myślą o zakupie aparatu, jak i dla osób, które posiadają już „cyfrowkę”. Jeśli należysz do pierwszej grupy, dowiesz się, na jakie cechy zwrócić uwagę inwestując niebagatelną kwotę w swój pierwszy aparat cyfrowy. Gdy go już kupisz, książka będzie praktycznym poradnikiem, odkrywającym zarówno arkaana sztuki fotografii, jak i tajemnice komputerowej obróbki obrazu. Przybliży ona techniki wykonywania dobrych zdjęć każdym aparatem, ale także dostarczy informacji na temat techniki cyfrowej, których nie znajdziesz w książkach o tradycyjnej fotografii.

Dowiesz się z niej:

- Na czym polega technika fotografii cyfrowej, jaki aparat wybrać, jakie są zalety i wady różnych rodzajów pamięci, jak dobrać obiektyw i akcesoria
- Jak dobrać właściwe parametry ekspozycji, jak skorzystać z funkcji aparatu
- Jak sporządzać wydruki z aparatów cyfrowych, jaką drukarkę wybrać
- Jakie są podstawowe zasady robienia dobrych zdjęć
- Jaki sposób fotografować portrety, krajobrazy, wnętrza, jak robić zdjęcia w nocy
- Jak skonfigurować komputer do przetwarzania zdjęć i jakie programy wykorzystać w tym celu
- Jak nagrywać zdjęcia na płytach CD i jak umieszczać je w Internecie

Spis treści

O Autorach.....	13
O kanale TechTV.....	14
O zdjęciach umieszczonych w tej książce	14
Przedmowa.....	15
Wstęp	17
Część I Wybór aparatu cyfrowego	19
Rozdział 1. Technika cyfrowa	21
Co oznacza słowo „cyfrowy”?	21
Kliska	22
Na czym polega fotografia cyfrowa?.....	22
Czy naprawdę potrzebujesz aparatu cyfrowego?	23
Zaczynamy.....	25
Film kontra cyfry	26
Odbitki z automatu	28
Zwiedzanie aparatu cyfrowego.....	29
Pytania i odpowiedzi	31
Rozdział 2. Który aparat kupić?	33
Kompakt czy lustrzanka?.....	33
Aparaty kompaktowe	34
Lustrzanki	35
Lustrzanki cyfrowe.....	36
Kryteria	38
Krótki przegląd trzech aparatów kompaktowych.....	40
Aparaty najprostsze — Olympus Brio D-100 (cena około 1000 złotych)	40
Klasa wyższa — Nikon 990/995 (cena: 3000 – 3300 złotych)	41
Klasa kompakt — Canon Digital Elph S-300 (cena: około 2000 złotych)	42
Krótki przegląd dwóch lustrzanek	43
Fuji FinePix S1 Pro (cena: około 12000 złotych)	43
Olympus Camedia E10 (cena: około 5500 złotych).....	44
Lustrzanki wirtualne	45
Canon PRO90 IS (cena: 5000 złotych)	45
Olympus C-700Z (cena: 2600 złotych).....	46
Jak kupować aparat?	47
Najbliższy sklep fotograficzny.....	47
Wielkie sieci sklepów elektronicznych	48
Sklepy internetowe.....	48
Pytania i odpowiedzi	49

Rozdział 3. Ile pikseli mi wystarczy?	51
Zliczanie pikseli.....	51
Czy więcej pikseli to zawsze lepiej?	52
Na jakiej zasadzie działa film?	53
Skąd się biorą piksele?	53
Wielkość matrycy.....	54
Przyszłość aparatów cyfrowych	56
Pytania i odpowiedzi	57
Rozdział 4. Pamięć i złącza	59
Nośniki danych	59
CompactFlash.....	60
SmartMedia	61
Memory Stick.....	62
Miniaturowy dysk twardy IBM Microdrive.....	63
Podłączanie aparatu do komputera PC	64
Złącze szeregowo	64
Połączenie za pomocą portu USB	64
Port FireWire.....	65
Zewnętrzne czytniki kart pamięci.....	65
Pytania i odpowiedzi	66
Rozdział 5. Obiektywy	69
Kilka słów o obiektywach	69
Wartość przysłony	71
Głębia ostrości	71
Teleobiektywy (obiektywy typu zoom).....	72
Której długości użyć?	73
Obiektywy bliskiego ogniskowania typu makro	74
Częste wady obiektywów	74
Pytania i odpowiedzi	75
Rozdział 6. Niezbędne akcesoria	77
Dodatkowe obiektywy	77
Filtry	79
Filtry UV	80
Filtry polaryzacyjne.....	81
Filtry szare.....	82
Baterie i ładowarki.....	84
Baterie jednorazowego użytku	84
Baterie wielokrotnego ładowania	85
Zewnętrzne lampy błyskowe	86
Statywy i poziomice	89
Statywy pełnowymiarowe	90
Ministatywy.....	91
Na poziomie	91
Pytania i odpowiedzi	92

Rozdział 7. Ustawianie parametrów ekspozycji	93
Ekspozycja — czym właściwie jest?	93
Dobieranie właściwych parametrów ekspozycji	94
Mierząc światło	95
Żargon świetlny	95
Co widzi światłomierz?	96
Przysłona i całe to fotograficzne gadanie	96
Świadome użycie parametrów ekspozycji do wzbogacenia zdjęć	97
Nieprawidłowe naświetlenie	99
Tryby automatycznej kontroli ekspozycji	101
Tryb programowy	101
Tryby automatycznego dobierania wartości przysłony	102
Tryb automatyczny z priorytetem migawki	103
Pytania i odpowiedzi	103
Rozdział 8. Funkcje aparatu.....	105
Podgląd i ustawianie ostrości	105
Wizjer czy wyświetlacz LCD?	106
Sterowanie obiektywem zmiennoogniskowym	109
Ustawianie ostrości	110
Ustawienia ekspozycji	114
Programy tematyczne	114
Kompensacja ekspozycji	116
Braketowanie	117
Balans bieli	118
Sterowanie pracą lampy błyskowej	120
Naciskanie spustu	121
Tryb filmu	121
Układanie panoramy	122
Zdalne sterowanie	123
Podgląd zdjęć	124
Pytania i odpowiedzi	126
Część II Wybór drukarki.....	127
Rozdział 9. Drukarki atramentowe.....	129
Dominacja atramentu	129
Jak działają drukarki atramentowe?	130
Wszystko o atramencie	135
Oprogramowanie	136
Pytania i odpowiedzi	139
Rozdział 10. Drukarki termosublimacyjne	141
Na czym polega termosublimacja?	141
Jak działa drukarka termosublimacyjna?	141
Wady i zalety drukarek termosublimacyjnych	142
Przewodnik po dwóch drukarkach	144
Olympus P400	145
Canon CP-10	145
Pytania i odpowiedzi	147

Rozdział 11. Udostępnianie drukarek w systemie Windows	149
Kilka słów na temat sieci równorzędnych	149
Współużytkowanie drukarek w sieci pod kontrolą systemu Windows	150
Lista niezbędnych składników	150
Udostępnianie drukarki	152
Korzystanie z udostępnionej drukarki	153
Ograniczenia w udostępnianiu drukarek	155
Instalowanie dedykowanego serwera druku	156
Pytania i odpowiedzi	157
Rozdział 12. Współużytkowanie drukarek w sieci Macintosh	159
Sieć i komputery Macintosh	159
Udostępnianie drukarek Macintosh	159
Pytania i odpowiedzi	162
Część III Fotografowanie	163
Rozdział 13. Jak robić dobre zdjęcia?	165
Co czyni zdjęcie dobrym?	165
Co czyni zdjęcie nieudanym?	166
Robienie lepszych zdjęć	167
Nie można zrobić zdjęcia bez aparatu	167
Przygotuj się	168
Trzymaj aparat poziomo i pewnie	168
Popatrz, zanim pstrykniesz!	169
Używaj odpowiednich ustawień jakości zdjęć	169
Przejrzyj każdą zrobioną fotografię	169
Przewiduj przyszłość	170
Jak radzić sobie ze zdrażliwym oświetleniem?	171
Uważaj na ostrość	173
Pytania i odpowiedzi	174
Rozdział 14. Trudne zdjęcia staną się łatwe	177
Portrety	177
Lampy błyskowe umieszczone na aparacie	178
Zewnętrzne lampy błyskowe	178
Co dwie lampy to nie jedna	179
Lista niezbędnych i opcjonalnych akcesoriów potrzebnych do wykonywania portretów	179
Fotografia krajobrazowa i podróżnicza	181
Pamiętaj o motywie głównym	181
Staraj się przekazać skalę obiektów	182
Małe rzeczy w wielkich miejscach	183
W czasie złej pogody też można zrobić dobre zdjęcia	183
Fotografowanie wielkich budynków	184
Lista niezbędnych i opcjonalnych akcesoriów potrzebnych do wykonywania zdjęć krajobrazowych i podróżniczych	186
Wnętrza budynków	187
Oświetlenie to podstawa	188
Lista niezbędnych i opcjonalnych akcesoriów potrzebnych do wykonywania zdjęć wnętrz budynków	190

Wykonywanie zbliżenia przy użyciu teleobiektywu	190
Stosowanie teleobiektywu	190
Fotografowanie dzikich zwierząt w środowisku naturalnym	192
Lista niezbędnych i opcjonalnych akcesoriów potrzebnych do wykonywania zbliżeń przy użyciu teleobiektywu	193
Fotografowanie małych obiektów	193
Makrofotografia	194
Lista niezbędnych i opcjonalnych akcesoriów potrzebnych do fotografowania małych obiektów i makrofotografii	196
Zdjęcia nocne	197
Lista niezbędnych i opcjonalnych akcesoriów potrzebnych do fotografii nocnej	198
Zdjęcia uwieczniające ruch	198
Lista niezbędnych i opcjonalnych akcesoriów potrzebnych do fotografowania obiektów w ruchu	200
Rozdział 15. Wykraczając poza stereotypy	201
Zasada nr 1. Nie ma zasady	201
Zasada nr 2. Najprościej jak tylko można	202
Zasada nr 3. Umieszczaj motyw główny poza środkiem	203
Zasada nr 4. Na zdjęciach krajobrazowych uwieczniaj elementy pierwszego planu	205
Zasada nr 5. Stosuj ramki	205
Zasada nr 6. Formuj szeregi i wzory geometryczne	208
Zasada nr 7. Wykorzystaj horyzont, aby oddać skalę fotografowanych obiektów	210
Rozdział 16. Skanowanie filmów	211
Rola kliszy w fotografii cyfrowej	211
Dlaczego film?	212
Wybór skanera do przeźroczy	213
Tanie skanowanie — skanery płaskie	215
Filmy a skanowanie	218
Pytania i odpowiedzi	219
Część IV Obróbka obrazów cyfrowych	221
Rozdział 17. Przystosowanie komputera do obróbki obrazów	223
Pożądana szybkość komputera	223
Ile pamięci operacyjnej potrzebujesz?	224
Ile miejsca na dysku potrzebujesz?	225
Dbaj o porządek	226
Wszystko o nagrywarkach	226
Kalibracja kolorów	228
Pytania i odpowiedzi	230
Rozdział 18. Cyfrowa edycja obrazu	231
Macintosh czy PC?	231
Edycja i opracowanie zdjęcia	232
Prostowanie i kadrowanie	233
Korekcja zniekształceń	235
Poprawianie ekspozycji i kontrastu	239
Retusz	242
Pytania i odpowiedzi	244

Rozdział 19. Drukowanie zdjęć	247
Wydaje się takie proste.....	247
Rozmiar zdjęcia a rozmiar drukowanej strony	248
Piksele i punkty to nie to samo.....	249
Odpowiednio dużo kropek	250
Kiedy za duży?	250
Dopasowanie kolorów	251
Gamy	251
Właściwy atrament na właściwym papierze.....	253
Oprogramowanie — wybór najlepszego narzędzia	254
Parametry druku	255
Drukowanie w programie Photoshop Elements	257
Drukowanie w programie Qimage Pro.....	259
Drukowanie w programie Microsoft PictureIt! Photo.....	261
Pytania i odpowiedzi	262
Rozdział 20. Usługi poligraficzne	265
Dlaczego warto zlecać zadania drukowania?	265
Pobliskie laboratorium fotograficzne	266
Odbitki na papierze fotograficznym.....	266
Wydruki cyfrowe.....	266
Internetowe laboratoria fotograficzne	267
Przegląd serwisu Ofoto.....	268
Krok 1. Stwórz nowy album	268
Krok 2. Umieść zdjęcia	268
Krok 3. Wybierz zdjęcia, z których mają zostać wywołane odbitki	269
Krok 4. Udostępnij swoje albumy.....	270
Pytania i odpowiedzi	270
Część V Udostępnianie zdjęć.....	273
Rozdział 21. Katalogowanie i ochrona zdjęć cyfrowych	275
Katalogowanie zdjęć.....	275
Katalogowanie zdjęć w Windows XP.....	277
Zarządzanie zdjęciami i katalogowanie w programie ThumbsPlus	281
Archiwizowanie zdjęć na płytach CD-R	286
Krok 1. Zlokalizuj pliki do nagrania	286
Krok 2. Zaznacz pliki przeznaczone do nagrania.....	287
Krok 3. Sprawdź pliki przygotowane do wypalenia	287
Krok 4. Wypal płytę	288
Pytania i odpowiedzi	288
Rozdział 22. Udostępnianie zdjęć w Internecie.....	291
Udostępnianie zdjęć w Internecie.....	291
Tworzenie witryny internetowej	291
Udostępnianie zdjęć w komercyjnej galerii internetowej	297
Pytania i odpowiedzi	303

Część VI Zasoby dostępne w Internecie..... 305

Rozdział 23. Fotografia cyfrowa w Internecie307

Testy i recenzje sprzętu. Strony anglojęzyczne.....	307
Fora dyskusyjne.....	308
Podstawy fotografii.....	308
Strony polskie.....	309
Adresy internetowe producentów sprzętu w Polsce i na świecie	310

Dodatki 311

Dodatek A Przewodnik po TechTV313

Widownia.....	313
Witryna internetowa	313
Międzynarodowy zasięg.....	313
TechLive — najważniejsze informacje	314
Misja.....	314
Forma	314
Program TechTV	315
AudioFile.....	315
Big Thinkers	315
Call for Help.....	315
CyberCrime	316
Extended Play.....	316
Fresh Gear	316
Silicon Spin	317
The Screen Savers	317
Titans of Tech.....	317

Skorowidz.....319

Rozdział 14.

Trudne zdjęcia staną się łatwe

W rozdziale 1., „Technika cyfrowa”, wspomniałem, że obecnie dzięki aparatom cyfrowym o wiele łatwiej wykonywać skomplikowane ujęcia. W trakcie lektury tego rozdziału dowiesz się, jak wykonywać te trudne ujęcia.

Każdy podrozdział w niniejszym rozdziale zawiera jedno lub dwa przykładowe zdjęcia, opis użytej techniki, listę niezbędnych i opcjonalnych akcesoriów oraz kilka rad i wskazówek pomocnych w opanowaniu danej techniki.

W trakcie lektury tego rozdziału dowiesz się, jak robić doskonale:

- ♦ portrety,
- ♦ zdjęcia krajobrazowe i podróźnicze,
- ♦ zdjęcia wnętrz budynków,
- ♦ zbliżenia przy użyciu teleobiektywu,
- ♦ powiększenia typu makro,
- ♦ zdjęcia nocne,
- ♦ zdjęcia uwieczniające ruch.

Portrety

Fotografia portretowa jest jedną z tych dziedzin, które są znacznie trudniejsze, niż się na pozór wydaje. Wykonanie dobrego portretu wymaga dobrego sprzętu, umiejętności i sprawnego współdziałania z osobą fotografowaną, lecz najważniejsze jest dobre oświetlenie.

Zawodowi fotograficy wykorzystują zwykle kilka lamp błyskowych z nakładkami zmiękczającymi. Większość fotografów portretowych ma swoje własne stałe preferencje dotyczące ustawienia światła, które stosują do większości zadań fotografii portretowej. Ponieważ przez wiele lat dzień w dzień pracują z tymi samymi ustawieniami, mają czas na doszlifowanie parametrów oświetlenia tak, aby uzyskać jak najlepsze efekty.

Większość amatorów nie posiada wystarczającej ilości czasu ani środków, aby stosować tak złożone oświetlenie, ale na szczęście można robić doskonale portrety przy znacznie prostszym oświetleniu.

Lampy błyskowe umieszczone na aparacie

Dobry portret można także zrobić przy użyciu lampy błyskowej umieszczonej na aparacie lub lampy wbudowanej. Jeśli jest to lampa wbudowana, należy mieć na uwadze, że powoduje ona występowanie bardzo ostrych, kontrastowych cieni. Zrób kilka zdjęć, obserwuj powstający cień i zmieniaj położenie fotografowanej osoby, aparatu i tła, aby w jak największym stopniu zniwelować cień. Rysunek 14.1 przedstawia portret górnej części ciała wykonany przy użyciu wbudowanej lampy błyskowej.

Rysunek 14.1.

Portret ten został wykonany przy użyciu wbudowanej lampy błyskowej. Lampa umieszczona na wysokości głowy osoby fotografowanej powoduje powstawanie za jej sylwetką cienia

Jak widać na rysunku 14.1, źródło wąskiej smugi światła, jakim jest wbudowana lampa błyskowa, powoduje powstawanie bardzo ciemnego, ostrego cienia tuż za fotografowanym obiektem. Aby jak najbardziej ograniczyć cień, staraj się ustawić osobę fotografowaną jak najbliżej tła. Chociaż zdjęcie jest prawidłowo naświetlone, z powodu cienia wydaje się zbyt ciemne.

Zewnętrzne lampy błyskowe

Jeśli Twój aparat posiada zewnętrzną lampę błyskową, możesz kupić specjalny przewód, który umożliwia odsunięcie lampy na bok od aparatu. Zdjęcie przedstawione na rysunku 14.2 wykonałem, odsuwając lampę około 90 cm dzięki zastosowaniu przewodu o długości 1,2 m. Uzyskane w ten sposób zdjęcie jest znacznie lepsze od pierwszego.

Rysunek 14.2.

*Odsunięcie lampy w prawo
usunęło cień po jednej
stronie sylwetki,
ale spowodowało powstanie
jeszcze głębszego cienia
po drugiej stronie*

Użycie odsuniętej od aparatu lampy eliminuje problem cienia rzucanego na tło, lecz wywołuje inny problem. Na rysunku 14.2 tło po lewej stronie fotografowanej osoby jest podświetlone, co eliminuje cień po tej stronie, ale równocześnie po prawej stronie mamy do czynienia z jeszcze głębszym cieniem. Odsunięta lampa powoduje także powstawanie cieni w okolicach punktów charakterystycznych twarzy, co nie jest jednak złym zjawiskiem. Cienie nadają twarzy wyraz i sprawiają, że portret jest bardziej realistyczny.

Co dwie lampy to nie jedna

Jeśli posiadasz dodatkową lampę z czujnikiem błysku (patrz rozdział 6., „Niezbędne akcesoria”), możesz użyć jej do oświetlenia tła. Aby uzyskać jak najlepsze rezultaty, musisz poeksperymentować z ustawieniami jasności błysku i położenia drugiej lampy zależnej, lecz gra jest warta świeczki, o czym możesz się przekonać, oglądając rysunek 14.3.

Lampa zależna rozwiązuje wszystkie problemy związane z cieniem. Cienie na tle znikają całkowicie, a finalne zdjęcie wygląda bardziej naturalnie.

Lista niezbędnych i opcjonalnych akcesoriów potrzebnych do wykonywania portretów

Niezbędne akcesoria:

- ♦ gładkie tło.

Rysunek 14.3.

Dodatkowa lampa zależna z czujnikiem błysku umieszczona za fotografowaną osobą pomaga usunąć cienie i powoduje, że obiekt wyraźnie odcina się od ciemnego tła

Akcesoria opcjonalne:

- ♦ zewnętrzna lampa błyskowa (lub dwie),
- ♦ przewód połączeniowy (aby odsunąć lampę od aparatu),
- ♦ czujnik błysku (w celu użycia więcej niż jednej lampy),
- ♦ uchwyty do lamp,
- ♦ statyw.

Rady i wskazówki:

- ♦ Tło jest prawie tak samo istotne jak fotografowany obiekt. Pstrokate i obfite w szczegóły tła odwracają uwagę oglądającego od motywu głównego.
- ♦ Używaj długich ogniskowych (odpowiadających zakresowi 85 – 105 mm w przypadku aparatów na film 35-milimetrowy). Krótsze ogniskowe wyciągają nosy i zniekształcają inne elementy twarzy — szpecą.
- ♦ Ustawiaj duży otwór przysłony, aby zmniejszyć głębię ostrości, ale upewnij się, że głębia obejmuje całą twarz, od nosa do uszu.
- ♦ Aparat ustaw trochę powyżej poziomu oczu osoby fotografowanej. Zdjęcia wykonane pod mniejszym kątem na pewno nie upiększają.

- ♦ Jeśli fotografujesz przy użyciu wbudowanej lampy błyskowej lub lampy przymocowanej do aparatu, zadбай o w miarę ciemne tło, aby cienie powstałe tuż za modelem lub modelką były niewidoczne. Fotografowana osoba powinna patrzeć nieznacznie w bok, żeby uniknąć efektu czerwonych oczu.
- ♦ W celu zapewnienia równomiernego oświetlenia można użyć więcej niż jednej zewnętrznej lampy błyskowej. Uniesienie lampy powyżej głowy osoby fotografowanej zmniejsza cień za jej sylwetką, ale należy uważać, aby nie spowodować powstania cieni pod nosem i oczami.
- ♦ Używaj statywu, aby stabilnie utrzymywać kadr.

Fotografia krajobrazowa i podróżnicza

Niewielu ludzi jedzie na wakacje bez aparatu. W każdym parku narodowym, kurorcie czy wielkim mieście na pewno spotkasz ludzi, którzy pstrykają zdjęcia wszystkiego, co znajdzie się na linii ich wzroku. Wykonanie dobrych zdjęć krajobrazowych i podróżniczych jest jednak znacznie trudniejsze, niż się wydaje.

W tym rozdziale przeanalizujemy kilka zdjęć i zastanowimy się, dlaczego są dobre lub złe.

Pamiętaj o motywie głównym

Kiedy fotografujesz przepiękny krajobraz, pamiętaj, że zdjęcia muszą mieć motyw główny — coś, co przykuwa uwagę i wzbudza nasze zainteresowanie danym zdjęciem. Bez punktu skupienia uwagi fotografia jest nijaka i nieciekawa. Rysunek 14.4 ilustruje, jak łatwo zamienić nudne zdjęcie w interesującą fotografię.

Rysunek 14.4.
To zdjęcie Skyline Arch jest poprawne z technicznego punktu widzenia, jednak brakuje na nim punktu skupienia uwagi — motywu głównego

Czy to zdjęcie przedstawia łuk, czy może ścieżkę prowadzącą do łuku? Trudno powiedzieć. Ostrość i parametry ekspozycji zostały ustawione perfekcyjnie, lecz kiedy patrzymy na to zdjęcie, widzimy tylko to, że łuk jest krzywy. Zdjęcie przedstawione na rysunku 14.5 jest znacznie lepsze.

Rysunek 14.5.

Zbliżenie poprawia widoczność łuku. Drzewa i turysta dają wyobrażenie o gabarytach motywu głównego

Drugie zdjęcie dzięki zbliżeniu i umieszczeniu kilku detali na pierwszym planie informuje nas, jaki duży w rzeczywistości jest łuk. Pionowe elementy (drzewa i turysta) widoczne na zdjęciu to dla oglądającego punkty odniesienia, co podkreśla przekrzywienie łuku.

Zdjęcie na rysunku 14.5 podlega również zasadzie trzecich (patrz rozdział 15.), która mówi, że motyw główny (w tym przypadku łuk) powinien leżeć na przecięciu linii, które dzielą kadr na części trzecie.

Staraj się przekazać skalę obiektów

Podczas fotografowania krajobrazów ważne jest uświadamianie oglądającemu skali obiektów na zdjęciu. Bez punktu odniesienia widz nie wie, jak duży w rzeczywistości jest przedmiot na zdjęciu. Rysunek 14.6 przedstawia dwa podobne zdjęcia, na których wrażenie skali jest zupełnie różne.

Rysunek 14.6. Te dwa zdjęcia Wielkiego Kanionu pokazują, jakie znaczenie ma uświadomienie skali obiektów na zdjęciu

Zdjęcia te zostały wykonane w odstępach kilku sekund z tego samego punktu. Zdjęcie po lewej nie oddaje ogromu kanionu. Zdjęcie po prawej jest bardzo podobne, lecz widoczne są na nim sylwetki ludzi w punkcie widokowym znajdującym się nad kanionem. Na tle kanionu ludzie wyglądają jak krasnoludki, co daje wrażenie skali.

Małe rzeczy w wielkich miejscach

Kiedy zwiedzamy wielkie miasto, na przykład Nowy Jork, naturalnym odruchem staramy się zrobić wielkie zdjęcie wielkiego miasta. Jednak dopóki nie sfotografujemy taksówki przejeżdżającej przez rzekę New Jersey, nie będziemy mogli uchwycić całego Nowego Jorku — lub innego dużego miasta — na jednym zdjęciu.

Oczywiście, możesz — i powinieneś — robić standardowe ujęcia Statuy Wolności, Times Square (moje ulubione miejsce), Empire State Building i Chrysler Building oraz portu morskiego na South Street. Jednak wtedy Twój album ze zdjęciami z wakacji będzie wyglądał zupełnie tak samo, jak albumy innych wakacyjnych turystów odwiedzających Nowy Jork.

Zamiast dążyć do uzyskania wielkiego zdjęcia, szukaj małych elementów, które uczynią każde ujęcie niepowtarzalnym. Esencja i klimat miasta wyraża się często w detalach (patrz rysunek 14.7).

W czasie złej pogody też można zrobić dobre zdjęcia

Wielu ludzi myśli, że dobre zdjęcia krajobrazowe i podróżnicze można zrobić tylko w jasny, słoneczny dzień. Niestety, na pogodę wpływu nie mamy. Na szczęście brzydka pogoda nie musi być nieszczęściem — również w niesprzyjających warunkach pogodowych można zrobić interesujące, całkiem niezłe zdjęcia. Groźne niebo i rozproszone w pochmurny dzień światło może przyczynić się do powstania zdjęcia o niezwykłym, złowrogim nastroju. Rysunek 14.8 przedstawia dwa takie przykłady.

Rysunek 14.7. Jeśli nie możesz zrobić jednego dużego zdjęcia całego miasta, zrób wiele zdjęć rzeczy, które są dla danego miejsca charakterystyczne i czynią je wyjątkowym

Fotografowanie wielkich budynków

Wielkie budynki mogą być wymagającym obiektem zdjęć, szczególnie w zatłoczonym mieście. Obiektyw szerokokątny umożliwia wykonanie z bliska zdjęć większości budynków, ale rezultaty nie zawsze są piękne, co widzimy na rysunku 14.9.

Rysunek 14.8.

Nieprzyjazna pogoda to niezwykle i twórczy środek fotograficzny, co widzimy na powyższych zdjęciach Wielkich Wydm i placu św. Marka w Wenecji

Rysunek 14.9.

Obiektyw szerokokątny może spowodować, że budynki wyglądają tak, jakby przewracały się do tyłu, co zauważalne jest na powyższym zdjęciu Bazyliki Świętego Marka w Wenecji

Zdjęcie na rysunku 14.9 jest dynamicznym, ale niezbyt wiernym ujęciem tej okazałej budowli. Zostało wykonane przy użyciu obiektywu szerokokątnego. Jak dowiedzieliśmy się wcześniej, obiektyw szerokokątny musi być utrzymywany idealnie poziomo. Jeśli go przechyliimy — co zrobiłem na tym zdjęciu — równoległe pionowe linie zaczną zbiegać się w pewnym punkcie nad budowlą, zniekształcając wyraźne pionowe elementy jej fasady.

Na szczęście przed bazyliką rozciąga się wielki plac. Odsunąwszy się od kościoła, mogłem użyć małego teleobiektywu (105 mm) i wykonałem znacznie lepsze zdjęcie (patrz rysunek 14.10).

Rysunek 14.10.

Teleobiektyw pozwala uchwycić znacznie wierniejsze odwzorowanie perspektywy — jeśli jest wystarczająco dużo miejsca na odsunięcie się od budynku

Jak widać, budowla już się nie przewraca, a słynne kopuły i kolumny widzimy w całej okazałości. Oprócz tego, dzięki teleobiektywowi z tej perspektywy uchwyciłem ludzi (i gołębie) znajdujących się na placu, co dodało fotografii ciekawy element ludzki (i zwierzęcy).

Lista niezbędnych i opcjonalnych akcesoriów potrzebnych do wykonywania zdjęć krajobrazowych i podróżniczych

Niezbędne akcesoria:

- ♦ oprócz aparatu i jakiegś ciekawej scenerii w zasadzie nic nie jest wymagane.

Opcjonalne akcesoria:

- ♦ statyw (szczególnie kiedy fotografujemy wcześniej rano lub późnym popołudniem, kiedy jest najlepsze światło),
- ♦ adapter szerokokątny (aby wykonać duże ujęcia najprościej, jak można),
- ♦ teleadapter (aby uchwycić odległe szczegóły),
- ♦ wodoodporna torba na aparat (przydatna podczas nieuniknionych dni złej pogody),
- ♦ filtr polaryzacyjny (aby zniwelować odbłaski w oknach).

Rady i wskazówki:

- ♦ Unikaj sztampy (tzn. sztamponowych ujęć pocztówkowych. Jeśli chcesz mieć pocztówkę, kup sobie ją w kiosku). Próbuj ustawiać aparat pod różnymi niezwykłymi kątami lub kadrować w niecodzienny sposób, aby zdjęcie było oryginalne, wyjątkowe — Twoje.
- ♦ Aby podkreślić pewne cechy fotografowanych obiektów, ustawiaj aparat pod małym lub dużym kątem. W większości przypadków ludzie fotografują, trzymając aparat na poziomie oczu. Eksperymentuj z innymi ustawieniami. Ujęcia pod małym kątem uwydatniają wysokość budowli, natomiast na ujęciach wykonywanych pod większymi kątami duże obiekty wydają się małe.
- ♦ Używając obiektywu szerokokątnego, stosuj mały otwór przysłony, aby zwiększyć głębię ostrości. To zapewni ostrość całego kadru. Weź pod uwagę fakt, że mniejsze otwory przysłony to dłuższy czas naświetlania, dlatego uważaj na prędkość migawki i w razie potrzeby użyj statywu.
- ♦ Pamiętaj, że dłuższe ogniskowe i większe otwory przysłony zmniejszają głębię ostrości. Możesz wykorzystać ten fakt, aby wyeksponować i wyizolować interesujący szczegół architektoniczny lub element krajobrazu.
- ♦ Najlepszy czas na robienie zdjęć to wczesny ranek i późne popołudnie. Takie zdanie można znaleźć w każdej książce o fotografii. Zaraz przed zmierzchem lub tuż po wschodzie słońca niebo emanuje miękkim, łagodnym światłem. Światło rozproszone nie powoduje powstawania cieni, co jest jednym z warunków zrobienia perfekcyjnego zdjęcia krajobrazowego. Podczas wschodu i zachodu słońce znajduje się bardzo nisko na firmamencie, tworząc podniosły lub niepokojący nastrój. Nie znaczy to, że nie można robić dobrych zdjęć przez resztę dnia. W południe słońce jest bardzo jasne i znajduje się bezpośrednio nad naszymi głowami, powodując powstawanie na budynkach i elementach przyrody ostro zarysowanych cieni. Musisz uważać na te cienie i starać się ich uniknąć.
- ♦ Fotografując przy ostrym świetle, zaobserwuj, czy na kilku pierwszych zdjęciach nie występują silne rozbłyski. Dostosuj parametry ekspozycji za pomocą opcji kompensacji naświetlenia klatki, jeśli notorycznie uzyskujesz przeświecone zdjęcia, ale pamiętaj o wyłączeniu kompensacji po zakończeniu fotografowania.
- ♦ Staraj się umieścić na zdjęciach swoich przyjaciół i rodzinę, ale zostaw na tyle dużo miejsca, abyś mógł stwierdzić, gdzie się znajdują. Chyba każdy z nas widział zdjęcie cici Selmy przed pałacem, którego jednak nie było widać, bo ciocia zasłoniła go w całości.

Wnętrza budynków

Na odpowiednio wykonanej fotografii mieszkanie Kowalskich może wyglądać jak Pałac Buckingham. Jeśli fotografowane pomieszczenie jest duże, potrzebny jest adapter szerokokątny. Obiektywy szerokokątne często zniekształcają pionowe linie w okolicach krawędzi zdjęcia, czego musisz być świadomym, komponując kadr. To zniekształcenie jest

najbardziej widoczne, jeśli obiektów został pochylony w kierunku podłogi lub uniesiony w kierunku sufitu, dlatego w miarę możliwości staraj się utrzymywać aparat prosto. Statyw jest bardzo pomocny i umożliwia także fotografowanie przy każdym świetle przy długich czasach naświetlania. Zwracaj również uwagę na przekrzywienie kadru, ponieważ nawet najmniejsze obrócenie aparatu może spowodować, że zamiast zdjęcia pomieszczenia otrzymamy scenę z „Titanica”. Poziomica jest nieodzowna. Jeśli Twój aparat może wyświetlać siatkę pomocniczą, możesz użyć jej zamiast poziomicy.

Oświetlenie to podstawa

Inaczej niż aparaty filmowe, cyfrowki mogą automatycznie dostosować się do każdego rodzaju źródła światła. Sprawia to, że fotografowanie wewnątrz, w których jednocześnie występuje mieszanka światła dziennego, jarzeniowego i żarowego, jest dosyć proste.

Pomieszczenia zawsze najlepiej fotografować w dzień, gdy możemy wykorzystać wpadające do wnętrza światło słoneczne. Trzeba pamiętać o tym, że jakiegokolwiek światło żarowe w pomieszczeniu na tle światła słonecznego wydaje się żółte. Jeśli światło dzienne w pokoju jest niewystarczające, można użyć lampy błyskowej, lecz z drugiej strony może się okazać, że wbudowana lampa błyskowa wyrządziła więcej szkód niż pożytku. W większości przypadków, aby nie powodować powstawania ostro zarysowanych cieni, wystarczy odbić od sufitu światło pochodzące z zewnętrznej lampy błyskowej.

Zdjęcia pomieszczeń wykonywane w nocy mają bardzo dramatyczny wyraz, a wiele wewnątrz oświetlonych sztucznym światłem nabiera zupełnie odmiennego charakteru. Jeśli głównym źródłem oświetlenia jest światło żarowe, nie używaj lampy błyskowej, ponieważ powoduje ona niebieską poświatę. Gdy potrzebujesz więcej światła, użyj dodatkowych lamp wolnostojących ze zdjętymi abażurami, lecz umieść je za aparatem lub za jakimś meblem, aby nie były widoczne w kadrze.

Rysunek 14.11 przedstawia dwa zdjęcia pomieszczeń, w których występuje zarówno światło dzienne, jak i sztuczne.

Rysunek 14.11. Na tych dwóch zdjęciach pomieszczeń występuje mieszanka światła dziennego i sztucznego

Jak możemy zaobserwować, obiektyw szerokokątny na zdjęciu po lewej stronie spowodował lekkie zakrzywienie pionowych linii na lewo od kominka, natomiast na zdjęciu po prawej stronie wszystkie linie pionowe są nieznacznie zakrzywione. Ten rodzaj zniekształcenia jest trudny do uniknięcia, gdy używamy nakładanych na obiektyw adapterów szerokokątnych, a jedyną alternatywą jest poniesienie kosztów rzędu 10 000 zł na zakup lustrzanki cyfrowej z wysokiej jakości obiektywem szerokokątnym.

Kiedy fotografujesz wnętrza budynków publicznych, nie masz kontroli nad oświetleniem, dlatego musisz się zadowolić tym, co jest. Wiele wewnątrz zabytkowych budynków jest bardzo ciemnych, przez co trzeba używać długich czasów naświetlania. Lubię fotografować zabytkowe kościoły, co jest wielkim wyzwaniem ze względu na fakt, że w zabytkowych kościołach (i innych tego typu budowlach) zwykle nie można używać lamp błyskowych i statywów.

Można uzyskać dobre, ostre zdjęcie ciemnego wnętrza budynku bez użycia statywu, ale nie spodziewaj się wysokiego odsetka udanych fotografii. Jeśli nie można używać statywu, stawiam aparat na oparciu ławki lub opieram aparat o kolumnę bądź inny element wystroju wnętrza.

Jeśli aparat posiada funkcję stabilizacji obrazu, to w takim przypadku możesz jej z powodzeniem użyć. Zdjęcie na rysunku 14.12 zostało wykonane w ciemnym kościele w Nowym Meksyku z wykorzystaniem funkcji stabilizacji obrazu.

Rysunek 14.12.

To wnętrze kościoła w Nowym Meksyku zostało sfotografowane z ręki przy użyciu obiektywu ze stabilizacją obrazu

Jak widać, stabilizator obrazu umożliwił mi wykonanie ostrego, nieskazitelnego zdjęcia, mimo że czas naświetlania był bardzo długi — 1/8 sekundy.

Lista niezbędnych i opcjonalnych akcesoriów potrzebnych do wykonywania zdjęć wewnątrz budynków

Niezbędne akcesoria:

- ♦ statyw,
- ♦ poziomica (lub siatka pomocnicza wyświetlana na ekranie LCD),
- ♦ adapter szerokokątny.

Akcesoria opcjonalne:

- ♦ zewnętrzna lampa błyskowa z przewodem lub czujnikiem błysku,
- ♦ zwykłe lampy stojące.

Rady i wskazówki:

- ♦ Używaj małego otworu przysłony, aby uzyskać największą głębię ostrości. Zwykle w rezultacie trzeba stosować długie czasy naświetlania, dlatego możesz potrzebować statywu, nawet w dobrze oświetlonych pomieszczeniach.
- ♦ W pomieszczeniu nie może panować bałagan. Wnętrze uprzątnij jak najlepiej, zwłaszcza jeśli robisz zdjęcia do katalogu nieruchomości na sprzedaż lub wynajem.
- ♦ Włącz wszystkie dostępne w pomieszczeniu światła, ale sprawdź, czy nie zmylą one światłomierza w aparacie. Zanim zaczniesz robić kolejne, każde wykonane zdjęcie obejrzyj na ekranie LCD. Jeśli jakieś światła mają ściemniacze, musisz nastawić je na największą jasność (na zdjęciach światła przyciemnione wydają się bardzo ciemne).
- ♦ Ukryj przed obiektywem przewody elektryczne.

Wykonywanie zbliżenia przy użyciu teleobiektywu

Wielu fotografów uwielbia teleobiektywy. Odwiedź w weekend zoo, a spotkasz bez liku amatorów fotografii z wielkimi teleobiektywami. Teleobiektywy są przyjemne w użyciu. Umożliwiają wykonywanie zbliżeń obiektów, do których nie możesz lub nie powinieneś się zbliżać. Są szczególnie użyteczne w zoo, na stadionie sportowym, na koncertach (o ile można je w ogóle wnieść) lub do eksponowania szczegółów krajobrazu bądź zabytków.

Stosowanie teleobiektywu

Większość aparatów jest fabrycznie wyposażonych w obiektyw o zakresie ogniskowej od umiarkowanie szerokiego kąta (odpowiednik obiektywu 28 mm dla aparatów 35 mm)

do umiarkowanego teleobiektywu (odpowiednik obiektywu 135 mm dla aparatów 35 mm). Wiele producentów aparatów i obiektywów oferuje specjalnie dla aparatów cyfrowych teleobiektywy dołączane (szczegóły w rozdziale 6.), które podwajają lub potrajają efektywną długość ogniskowej standardowego obiektywu. Inne aparaty, takie jak Olympus C-700UZ i Canon PRO-90 IS (patrz rozdział 2., „Który aparat kupić?”), wyposażone są w obiektyw o współczynniku zbliżenia 10×, co odpowiada zakresowi olbrzymich teleobiektywów 370 mm w przypadku aparatów na film 35-milimetrowy.

Jaka jest różnica? Dwa zdjęcia na rysunku 14.13 przedstawiają tego samego niedźwiedzia sfotografowanego z tego samego miejsca przy użyciu ogniskowej o długościach 160 mm i 500 mm w ekwiwalentnej skali filmu 35 mm (dla zainteresowanych szczegółami technicznymi: zdjęcia zostały zrobione aparatem Canon EOS D30, przy użyciu obiektywu firmy Canon o zakresie 100 – 400 mm. Jak wyjaśniałem w rozdziale 2., w przypadku D30 należy pomnożyć długość ogniskowej obiektywu przez czynnik 1,6, co daje zakres efektywny 160 – 640 mm).

Rysunek 14.13. Te dwa zdjęcia niedźwiedzia polarnego chłodzącego się w zoo w Denver zostały wykonane przy ogniskowej 160 mm (zdjęcie po lewej) i 500 mm (zdjęcie po prawej) w ekwiwalentnej skali filmu 35-milimetrowego

Jak widać, dłuższa ogniskowa to znacznie większe zbliżenie puszczonego bańki niedźwiedzia. Możemy zauważyć, że czarne kropki na łbie zwierzęcia to muchy, które prawdopodobnie zmusiły misia do chowania głowy pod wodę.

Chociaż każdy uwielbia teleobiektywy, niewielu ludzi wie, jak ich prawidłowo używać. Teleobiektywy przybliżają odległe obiekty, lecz także wzmacniają drgania i przemieszczenia aparatu. Drgania i poruszenia powodują rozmycie zdjęć, szczególnie przy krótszych czasach naświetlania. Teleobiektywy są cięższe od zwykłych obiektywów, dlatego trudno je stabilnie utrzymywać.

Ogólnie rzecz biorąc, należy używać statywu w sytuacji, gdy prędkość migawki jest mniejsza niż długość ogniskowej (w ekwiwalentnej skali 35 mm). Na przykład, założmy, że fotografujemy przy użyciu obiektywu 200 mm. Zdjęcie będzie ostre, jeśli czas naświetlania będzie wynosił 1/200 s lub mniej. Im dłuższa ogniskowa, tym krótszego czasu naświetlania powinniśmy użyć, aby zapobiec rozmazaniu zdjęcia. Zasady są po to, aby je łamać i ta reguła nie jest wyjątkiem. Jeśli masz pewne ręce i dobrą technikę, możesz używać dwukrotnie dłuższych czasów naświetlania i nadal uzyskiwać dobre rezultaty.

Niektórzy producenci aparatów (Canon, Nikon i Sony, aby wymienić tylko trzech) produkują aparaty z opcją stabilizacji obrazu (patrz rozdział 5.), która umożliwia wykonywanie poprawnych zdjęć bez konieczności użycia statywu. Obiektyw firmy Canon, którego użyłem do sfotografowania misia, posiadał tę opcję. Stabilizacja obrazu umożliwia fotografowanie z ręki przy prędkościach migawki osiem razy mniejszych niż w przypadku zwykłych obiektywów bez utraty ostrości na skutek drgań aparatu.

Jeśli aparat nie posiada opcji stabilizacji obrazu, podaruj sobie odrobinę luksusu i zakup lekki statyw, którego będziesz używać wraz z teleobiektywem.

Fotografowanie dzikich zwierząt w środowisku naturalnym

Jednym z powodów, dla których fotografowie kochają ogrody zoologiczne, jest możliwość wykonywania zbliżeń dzikich zwierząt bez konieczności dalekiego podróżowania, ponoszenia wielkich kosztów i narażania się na niebezpieczeństwo związane z fotografowaniem lwów, tygrysów i (oczywiście) niedźwiedzi. Jednak bezkrawne polowanie na dzikie zwierzęta w ich środowisku naturalnym jest znacznie bardziej satysfakcjonujące i wymagające. Jeśli masz szczęście mieszkać w okolicy obfitującej w dziką zwierzynę, możesz spróbować swoich sił w dziedzinie fotografii przyrodniczej.

Fotografowanie dzikiej przyrody może być bardzo trudne, a nawet niebezpieczne. Aby móc fotografować dzikie zwierzęta, potrzebujesz w miarę dużego obiektywu 300 mm w ekwiwalentnej skali 35 mm, a do fotografowania ptaków nawet jeszcze większego — 400 mm, chyba że zwierzęta, na które polujesz, są oswojone lub bardzo duże.

Z technicznego punktu widzenia fotografowanie dzikich zwierząt w środowisku naturalnym niczym nie różni się od fotografowania zwierząt w zoo — z trzema ważnymi wyjątkami. Poniżej przedstawiam trzy proste zasady dotyczące fotografowania dzikich zwierząt w środowisku naturalnym

- ♦ Nie jesteś w zoo, więc nie spodziewaj się, że zwierzęta wyjdą z ukrycia i będą pozować do zdjęć tylko dlatego, że wybrałeś się do lasu z aparatem. Cierpliwość jest ważniejsza niż technika.
- ♦ Jeśli wreszcie ujrzysz zwierzęta, pamiętaj, że są dzikie i nie przyzwyczajone do widoku człowieka. Niektóre zwierzęta, nawet bardzo małe, mogą być niezwykle niebezpieczne, kiedy są wystraszone lub rozdrażnione. Nie podchodź zbyt blisko.
- ♦ Nie karm zwierząt. To niekorzystne dla nich i może być niebezpieczne dla Ciebie. Jeśli mieszkasz na terenach, na których występują niedźwiedzie, nie waż się nawet przynosić jedzenia ze sobą!

Uwaga

Wszystko o niedźwiedziach

Kompletną (no dobrze, niezupełnie kompletną, ale bardzo zabawną) pracą na temat niedźwiedzi i obaw z nimi związanych jest książka Billa Brysona *A Walk in The Woods* (ISBN 0767902521) — zabawna, a przy tym poruszająca historia dwóch czterdziestoletnich mężczyzn, którzy wybrali się na wspinaczkę w góry Appalachey.

Lista niezbędnych i opcjonalnych akcesoriów potrzebnych do wykonywania zbliżeń przy użyciu teleobiektywu

Niezbędne akcesoria:

- ♦ lustrzanka cyfrowa z teleobiektywem,
- ♦ aparat cyfrowy z dużym obiektywem wbudowanym,
- ♦ aparat cyfrowy z teleadapterem,
- ♦ statyw lub nóżka.

Akcesoria opcjonalne:

- ♦ wężyk spustowy.

Rady i wskazówki:

- ♦ W ogrodzie zoologicznym możesz fotografować z ręki, ale fotografowanie dzikich ptaków i zwierząt w środowisku naturalnym wymaga statywu. Nawet jeśli jest wystarczająco jasno, aby stosować krótkie czasy naświetlania, statyw jest potrzebny, bo w trakcie oczekiwania na ciekawe ujęcie mogą zemdleć nam ręce od trzymania aparatu z ciężkim teleobiektywem.
- ♦ Wielu fotoreporterów sportowych lub fotografów natury zamiast statywu używa nóżki. Chociaż nóżka nie jest tak stabilna jak statyw, to i tak wystarcza do pewnego trzymania aparatu. Nóżki pozwalają na szybkie przenoszenie się z miejsca na miejsce.
- ♦ Uważaj na prędkość migawki. Nawet jeśli aparat zamocowany jest na statywie, nadal potrzebujesz szybkiej migawki, aby uchwycić szybko poruszające się zwierzęta. 1/125 sekundy to zwykle minimum.
- ♦ Miej na uwadze ograniczoną głębię ostrości. Teleobiektywy mają małą głębię ostrości, dlatego musisz ciągle ustawiać ostrość, śledząc przemieszczające się zwierzęta.

Fotografowanie małych obiektów

Popularność witryny Allegro i innych serwisów aukcyjnych wyzwoliła u wielu ludzi potrzebę fotografowania małych obiektów, takich jak biżuteria, stara lampa i inne przedmioty codziennego użytku, w celu umieszczenia ich na aukcji w Internecie. Sądząc po jakości zdjęć umieszczanych w większości serwisów aukcyjnych, ludzie nie mają pojęcia, jak takie zdjęcia robić.

Przede wszystkim potrzebne jest czyste, gładkie tło, jakiego używają profesjonalni fotografowie. Może to być coś tak prostego jak stół lub podest, gładkie prześcieradło lub inna tkanina o gładkiej fakturze (nie używaj ręczników lub koców, ponieważ ich faktura jest zbyt wyraźna) lub duży arkusz papieru.

Jeśli fotografowany przedmiot jest płaski (jak biżuteria czy książka), możesz położyć go płasko na tle i zrobić zdjęcie z góry. Dla wyższych przedmiotów trzeba ustawić tło.

Profesjonalni fotografowie wykorzystują tło wykonane z gładkiego papieru, które wygląda jak olbrzymi uchwyt do ręczników papierowych. Gładki papier dostępny jest w różnych rozmiarach i kolorach i stanowi doskonałe tło do fotografowania. Jeśli zamierzasz często fotografować małe obiekty, mała inwestycja w gładki papier i uchwyt na pewno przyniesie korzyści.

Jeżeli masz talent majsterkowicza, możesz samodzielnie zbudować stelaż do papieru, wykorzystując rurki PCV o średnicy 5 cm i kilka złączek. Wszystko to będzie kosztowało około 50 zł — jedną dziesiątą tego co profesjonalne stelaże.

W przypadku bardzo małych obiektów zamiast stelażu i papieru możesz użyć krzesła. Wystarczy owinać oparcie i siedzisko materiałem. W przypadku większych przedmiotów możesz użyć dwóch krzeseł zestawionych bokami.

Oświetlenie jest kluczową sprawą podczas wykonywania zbliżeń przedmiotów, a materiały odbijające światło, jak szkło i metal, mogą być bardzo trudne do fotografowania. W przypadku płaskich przedmiotów, takich jak książki, możesz używać wbudowanej lampy błyskowej, natomiast obiekty trójwymiarowe zwykle wymagają przynajmniej dwóch lamp, aby uniknąć powstawania ostro zarysowanych cieni. Małe przedmioty można prawidłowo oświetlić dwoma lampkami biurkowymi ustawionymi po obu stronach obiektu. Rysunek 14.14 ukazuje wpływ oświetlenia na jakość zbliżenia.

Pierwsze zdjęcie na rysunku 14.14 zostało wykonane przy użyciu lampy błyskowej wbudowanej w aparat Olympus E-10. Odbicie na szkiełku zegarka spowodowane błyskiem lampy utrudnia widoczność i powoduje, że aparat nie doświetla zdjęcia.

Wykonując drugie zdjęcie, użyłem pojedynczego reflektora o mocy 150 watów usytuowanego na lewo od aparatu. Teraz zegarek jest równomiernie oświetlony, wyłączając cienie powstałe na tarczy. Druga lampa przykryła i zniwelowała cienie, co widać na trzecim zdjęciu.

Eksperymentując z różnym oświetleniem, zamieniłem jasne tło na ciemnogrnatowe, aby sprawdzić, jak prezentuje się taki zestaw. Okazało się, że jasne tło, które wybrałem pierwotnie, w przypadku tego przedmiotu jest korzystniejsze.

Makrofotografia

Praktycznie każdy aparat cyfrowy posiada możliwość bliskiego ogniskowania, zwaną trybem makro, która pozwala na wykonywanie zdjęć z bardzo małej odległości. Z technicznego punktu widzenia obiektyw makro to taki, przez który oglądamy obiekty w naturalnych lub większych niż w rzeczywistości rozmiarach. Jednak producenci obiektywów rozciągnęli tę nazwę na wszystkie obiektywy, które umożliwiają wykonywanie zdjęć z odległości bliższej niż kilkadziesiąt centymetrów.

Obiektywów typu makro nie spotykamy w aparatach kompaktowych na film 35 mm, ponieważ kadrowanie zdjęć makro — co jest niesłychanie istotnym aspektem makrofotografii — przez wizjer jest niemożliwe. Aparaty cyfrowe dzięki możliwości podglądu obrazu na ekranie LCD są idealnie przystosowane do wykonywania zbliżeń.

Lampa błyskowa wbudowana w aparat

Pojedynczy reflektor

Dwa reflektory

Dwa reflektory, ciemnogrnatowe tło

Rysunek 14.14. Zdjęcia te wyjaśniają, dlaczego lampa błyskowa działa niekorzystnie w przypadku fotografowania przedmiotów odbijających światło. Próbuj różnych kombinacji ustawień światła i tła, aby osiągnąć zamierzony cel

W niektórych aparatach tryb makro działa tylko przy najdłuższej ogniskowej, a w niektórych — przy najkrótszej. W przypadku kilku aparatów możemy korzystać z trybu makro w całym zakresie długości ogniskowej. Preferowana jest dłuższa ogniskowa, bo pozwala na pracę w pewnym oddaleniu od fotografowanego przedmiotu.

Z jak bliska można fotografować w trybie makro? Niektóre aparaty osiągają w tej dziedzinie lepsze rezultaty. Zdjęcia na rysunku 14.14 były maksymalnymi zbliżeniami, jakie mogłem osiągnąć, używając aparatu Olympus E-10. Rysunek 14.15 przedstawia dla porównania zdjęcia wykonane innymi aparatami.

Jak można zaobserwować na rysunku 14.15, z niektórymi aparatami można podejść bardzo blisko. Sony DSC-85 może ustawić ostrość bardzo blisko — praktycznie tuż przed pierwszą soczewką obiektywu, ale tylko przy najkrótszej długości ogniskowej. Nikon CoolPix 995 również potrafi ustawić ostrość bardzo blisko, lecz w tym przypadku przy praktycznie każdej ogniskowej. Umożliwia to wykonywanie bardzo dużych zbliżeń bez konieczności

Rysunek 14.15. Jaka odległość jest wystarczająca? Zdjęcia te zostały wykonane z minimalnej dostępnej dla poszczególnych aparatów odległości, dla której mogły ustawić ostrość. Od lewej do prawej: Canon D30 (z obiektywem 50 mm macro), Sony DSC-85 i Nikon CoolPix 995

użycia opcjonalnych obiektywów. Zdjęcia wykonane makroobiektywem firmy Canon 50 mm $f/2,5$ (którego użyłem do wykonania niemal wszystkich zdjęć produktów w rozdziałach od 1. do 6.) są niesłychanie ostre, ale wymagany jest zakup specjalnego pierścienia-adaptora za około 800 zł, aby można było ustawiać ostrość w odległości mniejszej niż kilkanaście centymetrów.

W przypadku makrofotografii odpowiednie oświetlenie fotografowanego przedmiotu staje się bardzo kłopotliwym zadaniem, ponieważ aparat znajduje się tak blisko przedmiotu, że zasłania światło. Wbudowana lampa błyskowa nie jest zbyt pomocna, ponieważ przy dużych zbliżeniach w większości przypadków motyw główny znajduje się poza obszarem obejmowanym przez światło lampy. Nawet gdyby motyw główny został objęty przez światło lampy, jest ono zbyt silne, przez co otrzymane w rezultacie zdjęcie będzie prześwietlone.

Przy małych odległościach głębia ostrości drastycznie maleje, dlatego kadrowanie i ustawianie ostrości wymagają subtelного podejścia. Małe otwory przysłony zwiększają głębię ostrości, ale wymuszają stosowanie dłuższych czasów naświetlania. W celu wyeliminowania możliwości rozmycia zdjęcia spowodowanej drganiami aparatu zwykle potrzebny jest statyw. Wielu fotografów korzysta z pilota zdalnego sterowania, wężyka spustowego lub samowyzwalacza, wykonując zbliżenia, aby zredukować vibracje powstałe podczas naciskania spustu migawki.

Lista niezbędnych i opcjonalnych akcesoriów potrzebnych do fotografowania małych obiektów i makrofotografii

Niezbędne akcesoria:

- ♦ aparat z trybem ogniskowania makro.

Akcesoria opcjonalne:

- ♦ pilot zdalnego sterowania, wężyk spustowy lub samowyzwalacz,
- ♦ zewnętrzna lampa błyskowa,
- ♦ papier lub inne gładkie tło.

Rady i wskazówki:

- ♦ Kiedy fotografujesz pod gołym niebem, staraj się umiejscowić zewnętrzną lampę błyskową z boku, lub nawet z tyłu kwiatów, liści i innych małych obiektów.
- ♦ Do fotografowania owadów na ziemi używaj małego stołowego statywu.
- ♦ Aby uzyskać efekt światła wypełniającego podczas fotografowania pod gołym niebem, możesz użyć małej lampki lub kawałka folii aluminiowej.

Zdjęcia nocne

Jeśli istnieje dziedzina, w której aparaty cyfrowe rzucają cień na aparaty klasyczne, to jest to fotografia nocna. Parametry ekspozycji w przypadku takich nocnych obiektów jak drapacze chmur i zachody słońca są niesłychanie trudne do wyznaczenia za pomocą światłomierza. Jasne obiekty na ogół wprowadzają w błąd układy pomiaru oświetlenia, w które wyposażone są aparaty, przez co aparat wnioskuje, że na zdjęciu jest dużo jasnych obszarów i w rezultacie dostosowuje ekspozycję do jasnych fragmentów, pozostawiając resztę w ciemnościach.

Jeżeli aparat posiada funkcję podglądu obrazu, możesz zorientować się, jakie są aktualne parametry ekspozycji, zanim zrobisz zdjęcie. Nawet jeśli dany aparat nie posiada funkcji podglądu obrazu, możesz do tego celu użyć funkcji podglądu zdjęcia już wykonanego, a następnie w razie potrzeby dokonać odpowiedniej korekty.

W większości aparatów można ustawić kompensację ekspozycji na +1 już na początku sesji. Różne aparaty i różne warunki oświetleniowe wymagają odmiennych ustawień, dlatego potraktuj to jako sugestię, a nie polecenie.

Rysunek 14.16 przedstawia, co można osiągnąć aparatem cyfrowym po zmroku.

Rysunek 14.16. Nocne ujęcia uzyskane aparatem cyfrowym

W tym momencie prawdopodobnie oczekujesz, że powiem, abyś używał statywu w przypadku takich ujęć jak powyższe. Z reguły używa się w takich przypadkach statywu, ale żadne z tych zdjęć nie zostało wykonane z pomocą statywu. Zdjęcie Times Square zostało wykonane Nikonem 995 ustawionym na gablocie z gazetami. Times Square nocą jest tak jasny, że zdjęcie to zrobiłem, używając względnie krótkiego czasu naświetlania — 1/15 s. Zdjęcia kutra krewetkowego i zachodu słońca wykonałem z ręki aparatem Fuji S1 przy czułości ISO 400, co w wyniku dało czas naświetlania poniżej 1/100 s.

Aby nauczyć się robić zdjęcia nocne, należy po prostu wyjść z domu i eksperymentować. Każda scena jest inna, dlatego eksperyment to klucz do sukcesu. Używaj statywu lub innego poręcznego i pomocnego przedmiotu, jeśli prędkość migawki spadnie poniżej 1/15 s.

Lista niezbędnych i opcjonalnych akcesoriów potrzebnych do fotografii nocnej

Niezbędne akcesoria:

- ♦ oprócz aparatu, nic nie jest wymagane.

Akcesoria opcjonalne:

- ♦ pilot zdalnego sterowania, wąż spustowy lub samowyzwalacz (eliminuje drgania aparatu),
- ♦ środek przeciw komarom.

Rady i wskazówki:

- ♦ W nocy prawidłowy balans kolorów jest trudny do ustalenia, więc włącz automatyczne ustawianie balansu bieli. Zawsze możesz później skorygować zdjęcia w programie do obróbki zdjęć.
- ♦ Używaj najmniejszej czułości ISO. Będziesz musiał stosować długie czasy naświetlania, ale zdjęcia będą znacznie mniej zaszumione. Niektóre aparaty posiadają funkcję redukcji szumów, która zmniejsza szumy powstałe w układzie światłoczułym CCD. Jeśli taka opcja jest dostępna, korzystaj z niej.
- ♦ Poruszające się obiekty, takie jak przejeżdżające samochody lub przelatujące samoloty, pozostawiają niezwykle efektowne ślady świetlne. Niestety, aby je uchwycić, trzeba używać bardzo długich czasów naświetlania — przynajmniej jednej sekundy, a najlepiej 3 lub 4. Niestety, niektóre aparaty nie umożliwiają stosowania tak długich czasów ekspozycji.
- ♦ Wiele aparatów dysponuje funkcją błysku opóźnionego, która łączy w sobie długi czas naświetlania z błyskiem lampy. Opcja ta pozwala wykonać poprawnie naświetlone zdjęcie osoby na pierwszym planie wraz z prawidłowo naświetlonym tłem, ponieważ aparat po błysku pozostawia otwartą migawkę, aby uchwycić szczegóły tła. Jest to doskonała opcja, dzięki której możemy uzyskać niesamowite efekty, jednak wymaga kilku prób.

Zdjęcia uwieczniające ruch

Fotografowanie poruszających się obiektów to zadanie specjalne dla użytkowników aparatów cyfrowych. Oprócz powszednich wyzwań fotograficznych (ustawienie parametrów ekspozycji, kadrowanie, oświetlenie, ustawienie ostrości itd.), zdjęcia uwieczniające ruch wymagają wyczucia chwili i odrobiny szczęścia.

Opóźnienie migawki jest dużym problemem w przypadku zdjęć akcji. Jeśli nie jesteśmy pewni, kiedy aparat pstryknie, niemożliwe staje się zsynchronizowanie aparatu z wydarzeniami w kadrze. Jedyne, co możesz zrobić, aby jak najbardziej zmniejszyć opóźnienie migawki, to używać techniki „na wpół wciśniętego spustu” (patrz podrozdział „Przewiduj przyszłość” w rozdziale 13., „Jak robić dobre zdjęcia”). Wraz ze wzrostem doświadczenia Twój palec spustowy nauczy się automatycznie kompensować opóźnienie migawki.

Aby „zamrozić” szybko poruszające się obiekty, stosuj krótkie czasy naświetlania. Natomiast jeśli chcesz uzyskać na zdjęciu wrażenie ruchu, ustaw długi czas naświetlania i śledź ruch w wizjerze. Rysunek 14.17 przedstawia skrajne różnice pomiędzy obiema technikami.

Rysunek 14.17. Te łódki poruszają się z porównywalną prędkością, odległość od aparatu jest podobna, jednak zdjęcia są zupełnie inne

Oba zdjęcia zostały wykonane z tego samego miejsca przy użyciu tego samego aparatu i obiektywu. Obie łódki poruszały się z prędkością około 60 km/h. Wykonując zdjęcie po lewej, zastosowałem dużą prędkość migawki ($1/1000$), aby „zamrozić” łódkę i wodę — na zdjęciu można dostrzec nawet poszczególne krople wody. Technika ta jest najodpowiedniejsza dla fotografii sportowej, gdzie chcemy uchwycić jak najwięcej ostrych szczegółów. Zauważ, że krótki czas naświetlania wymaga dużego otworu migawki ($f/4$), co powoduje małą głębię ostrości. Z powodu małej głębi ostrości drzewa znajdujące się w tle zostały rozmyte.

W przypadku zdjęcia po prawej stronie ustawiłem względnie długi czas naświetlania — $1/60$ s. W momencie, kiedy łódka przeływała obok, śledziłem jej ruch w wizjerze, starając się utrzymać jej położenie w tym samym miejscu względem krawędzi wizjera. Ruch aparatu w połączeniu z wolną migawką wytworzył kierunkowe rozmycie (poziome), które podkreśla prędkość łódki. Wizerunek samej łódki jest w miarę ostry, chociaż nie aż tak, jak obraz łódki na zdjęciu po lewej. Pióropusz wody rozbryzgiwanej przez kadłub motorówki jest rozmyty, co także podkreśla prędkość.

W wielu przypadkach to ilość i jakość dostępnego światła dyktuje maksymalną dostępną prędkość migawki. Pamiętaj, że teleobiektywy wymagają ruchu aparatu, dlatego być może będziesz potrzebował statywu lub nóżki, fotografując zawody sportowe lub szybko poruszające się obiekty przy sztucznym świetle. Jeśli oświetlenie nie jest wystarczające do uzyskania odpowiedniego czasu naświetlania, możesz ustawić większą czułość, aby zrekomensować niedostateczne światło, lecz to spowoduje pojawienie się ziarna na zdjęciach.

Lista niezbędnych i opcjonalnych akcesoriów potrzebnych do fotografowania obiektów w ruchu

Niezbędne akcesoria:

- ♦ teleobiektyw,
- ♦ statyw.

Akcesoria opcjonalne:

- ♦ lampa błyskowa (w przypadku małych zawodów odbywających się w hali).

Rady i wskazówki:

- ♦ Kiedy fotografujesz zawody sportowe, przygotuj się do ucieczki w chwili, gdy akcja wykroczy poza boisko.
- ♦ Przy fotografowaniu z niskiego kąta uważaj na oświetlenie stadionów, które może zmylić układy światłoczułe Twojego aparatu.
- ♦ Większość obiektów sportowych jest dobrze i równomiernie oświetlonych, dlatego zwykle można fotografować w trybie ręcznym i nie trzeba ciągle przestawiać parametrów ekspozycji. Technika ta zapewnia spójność zdjęć, ale przed rozpoczęciem zawodów upewnij się, że ręczne ustawienia są prawidłowe. Najlepiej wykonać i ocenić kilka próbnych zdjęć.